

Крилова Ю. І.,
провідний юрист юридичного відділу
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(м. Київ, Україна)

Микитюк М. А.,
доктор юридичних наук, професор,
професор спеціальної кафедри №1
Інституту Управління державної охорони України
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(м. Київ, Україна)

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У ПЕРІОД ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Повноцінний розвиток нашої держави неможливий без достатнього забезпечення воєнної безпеки в умовах збройного конфлікту, що перш за все тісно пов'язано з політичною, економічною, інформаційною та іншими складовими національної безпеки України. Вибір відповідних засобів і напрямів розвитку національної безпеки нашої держави пов'язується з важливістю своєчасного вжиття заходів, співвідносних характеру і масштабам сучасних загроз у воєнній сфері.

Воєнна безпека виступає одним з видів національної безпеки, виокремлення якої, спричинене наявністю збройного конфлікту в Україні.

Іншими словами, воєнна безпека визначає здатність держави до захисту її суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності від посягань із використанням воєнної сили.

З метою забезпечення ефективного функціонування сектору безпеки і оборони необхідним в умовах збройного конфлікту є [1]:

- комплексне оновлення законодавства з питань національної безпеки і оборони;
- чітке визначення повноважень, взаємоузгодження функцій і завдань суб'єктів сектору безпеки і оборони;
- визначення чіткого механізму керівництва сектором безпеки і оборони;
- удосконалення системи стратегічного прогнозування і планування, інформаційно-аналітичної підтримки прийняття рішень з метою забезпечення адекватного реагування на реальні та потенційні загрози національній безпеці;
- запровадження системи спільної підготовки суб'єктів сектора безпеки і оборони до виконання покладених на них завдань;
- посилення взаємодії та інформаційного обміну між розвідувальними органами та спеціальними службами і правоохоронними органами;

- удосконалення бюджетної політики у сфері забезпечення національної безпеки і оборони України;

- професіоналізація сектору безпеки і оборони, підвищення фахового рівня особового складу, створення інтегрованої системи підготовки кадрів та їх патріотичного виховання;

- удосконалення системи демократичного цивільного контролю над суб'єктами сектора безпеки і оборони України [1].

Для подолання ряду негативних тенденцій у галузі фінансування національної безпеки та оборони в Україні в умовах збройного конфлікту потрібно забезпечити:

- розвиток середньострокового планування видатків на національну безпеку та оборону;

- вдосконалення програмно-цільового бюджетування видатків на оборону;

- посилення інвестиційного елементу оборонного бюджету з метою забезпечення розвитку військового комплексу;

- удосконалення державного управління у галузі оборони, в т. ч. підвищення ефективності та розвиток інструментів і методів фінансового контролю;

- формування ефективної та дієвої моделі державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки та оборони;

- залучення зарубіжних інвестицій з метою розбудови оборонного комплексу;

- забезпечення відкритості та прозорості у роботі органів військового управління, що обумовить зменшення корупції та ліквідації тіньових схем використання бюджетних коштів;

- сприяння формуванню громадянського контролю за формуванням і використанням витрат на оборону, станом обороноздатності держави;

- імплементація кращого іноземного досвіду фінансування оборони, впровадження процедур і стандартів НАТО з урахуванням удосконалення діючої нормативно-правової бази [2].

Основними завданнями підвищення рівня обороноздатності України на сучасному етапі є:

- покращення здатності функціонувати органів державної влади, військового управління, органів місцевого самоврядування, системи цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу в умовах кризових ситуацій;

- створення якісних та високоефективних боєздатних підрозділів Збройних Сил України, інших військових формувань;

- формування потужного військового резерву, спроможного до швидкого розгортання та виконання завдань за призначенням;

- удосконалення системи мобілізаційної підготовки та системи територіальної оборони;

- модернізація оборонно-промислового комплексу, нарощування його виробничих потужностей, призначених для розробки та виготовлення сучасного озброєння та військової техніки;

– поглиблення військово-технічного співробітництва з іноземними державами, в першу чергу, країнами-членами НАТО та Європейського Союзу [3].

У короткостроковій перспективі в умовах збройного конфлікту основні зусилля у секторі безпеки та оборони України повинні спрямовуватися на забезпечення системних змін в організації та функціонуванні зазначеного сектора, в першу чергу на [4]:

– розгляд доктрин, стратегій і концепцій, а також удосконалення правового забезпечення підтримки воєнної безпеки та оборони;

– розробку ефективного механізму реагування на кризові ситуації, вдосконалення системи управління військовими операціями і бойовими діями;

– визначення ролі й завдань функціонування сектора безпеки та оборони на стратегічному, оперативному і тактичному рівнях;

– поступове вдосконалення організаційних структур сил безпеки та оборони України, оптимізацію чисельності особового складу, кількості озброєння та військової техніки;

– плановий перехід до стандартів НАТО в організації, озброєнні, підготовці військ, а також у системі оперативного прийняття важливих рішень;

– перегляд системи підготовки й навчання особового складу;

– ремонт, модернізація, створення нових зразків озброєння та військової техніки;

– реалізація партнерства з країнами НАТО [4].

Для ефективного розвитку вітчизняного сектора безпеки та оборони в умовах інтеграції до європейських та євроатлантичних безпекових структур основними завданнями є:

– централізація управління сектором безпеки та оборони у мирний час та у кризових ситуаціях, які загрожують національній безпеці;

– узгодження концепцій, стратегій і програм реформування та розвитку складових сектора безпеки та оборони, оборонно-промислового комплексу;

– забезпечення ефективної координації та функціонування державної системи прогнозування і стратегічного планування застосування військ і засобів сектора безпеки та оборони з урахуванням стандартів ЄС та НАТО [4].

Для досягнення значеної мети необхідно реалізувати ряд завдань, які полягають у такому:

– організації управління сектором безпеки та оборони з урахуванням прийнятих у державах – членах ЄС та НАТО принципів і стандартів;

– дотриманні принципів верховенства права, патріотизму, компетентності у функціонуванні сектора безпеки та оборони;

– підвищенні рівня координації та взаємодії в секторі безпеки та оборони;

– впровадженні ефективної системи планування та управління ресурсами із застосуванням сучасних європейських та євроатлантичних підходів;

– удосконалення державного управління системою забезпечення інформаційної і кібербезпеки;

– підвищення рівня професійної підготовки особового складу органів державного та військового управління, його відповідальності за прийняття рішень;

– реформування системи державного управління шляхом оптимізації чисельності пунктів військового управління [4].

Таким чином, воєнна безпека держави в умовах збройного конфлікту безпосередньо направлена на реалізацію комплексу наявних у розпорядженні держави сил, засобів і ресурсів для відвернення, локалізації і ліквідації загроз, формування сприятливих умов з метою організації її збройного захисту.

Список використаних джерел:

1. Кириленко О. Сучасні тенденції видатків на оборону з Державного бюджету України. *Світ фінансів*. 2019. № 3. С. 179-188.

2. Новицький Г. Забезпечення національної безпеки в сучасних умовах: нові підходи. *Науковий вісник Національної академії служби безпеки України*. 2014. №20. С. 37–45.

3. Павловський І. В. Ключові реформи сектору безпеки і оборони та результати їхнього впровадження. *Озброєння та військова техніка*. 2017. № 2 (14). С. 5-10.

4. Стукалін Т. А. Система державного управління у сфері оборони держави та основні напрями її розвитку в контексті реформування сектора безпеки і оборони. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 2 (53). С. 2-9.